

fus abstinere postulato; quanquam enimvero iuris istud cedat Promotoribus, tanquam partibus publicis, ut iis requirentibus, quæstio de criminibus manifestis ac pernivitatis decernatur plurimum tamen necesse est eos, quantum ad facinora occulta, sic inniti indubitate indicuisse, ac præjudicis adeo exploratis, ut legitime non possint a postulato de iisdem quæstione abstinere.

- (a) Fevret. 1.4. c. 3. n. 32.
(b) Paul. in leg. Qui sine s. si que-
stionib. 1. 28.
(c) Addit. ad Goffin L. Ma-
ritius. 20. p. 2.
(d) Bernard.
Diaz in præ-
cim. c. 6.

Quam sententiam amplietur Fevret (a), & probat argumento a similiter petito, ab una quadam Legi Digesti, quæ habeatur ex celeberrimo Jurisconsulto Paulo (b). Atque in ejusmodi causa, unus tñs indicium & presumptionem, inquit Author additamentorum Glossæ, in Legem præcedentem, appositorum (c), qui suam opinionem plurimum roborat ex suffragio Diaz (d).

- Observandum est: 1. Iustum uolum frequentari in Gallia, tum in Hispania, cum felicitate accusatio versatur circa crimen occultum, ut qui item Ecclesiastico movet, Promotor teneatur ad habendum delatorem, qui valeat, si opus fuerit; præfatae ac refutantem impensas ceteraque litis accessiones, quas accusatus sustinuerit: quemadmodum Fevret evincit ex ipsis verbis Ignatii Lopez scribentis, in proximam criminaliter Diaz. Si enim Reges Hispani suis Fiscalibus injungunt, ut delatorem habeant; cur in Promotoribus illud ipsum non precipiat? Quod quidem eo magis sequitati consentaneum est, quod Promotor sufficiens sit in locum Regii Procuratoris, qui præfens olim intererat Senatori Ecclesiastici Curiae: juxta Edictum Caroli VIII. anni 1435. & Edicta Francicæ primi annorum 1535. & 1540. ac inspiccionum ejusdem Codicis atque Actorum, iuris prærogativa donabatur.

- (e) Fevret. 1.4. c. 3. n. 54. ipsi, proprio privato nomine, quidquid tum ad ipsam cauam, tum ad ipsius impensas, & accessiones attinet, incumbet præstare, a qua quidem obligatione eum, nec ipse Judge Ecclesiastici potest abhuc exire: ut testatur Bouchet (f), qui istud probat ex quadam Arreftu (g), a Supremo Parisiensi Senatu pronunciatu 8. Martii 1622. pro Anna le Grand Monial prolocutori tanquam ex abuso, adversus Claudium le Biane Promotorum Senonensem, qui declaratus est iure ac merito provocatus proprio privato nomine, & condemnatus fuit ad refundendas tum impensas, tum ceteras litis accessiones, quæ certa summa quo libarum Parisi fuerunt expensæ, atque estimatae; quod nempe delatorem suum ipse non manifestavit. Iterum refertur ab eodem Jurisconsulto, aliud Arreftum a laudato Parlamento latum, in simili causa 9. Julii 1626. contra Promotorem Catalaunensem. Tertium quoque legitur, apud D. Servin Catholicum in Parisiensi Curia Advocatum, præfatis aliis duobus omnino contentientibus (h); Ex quibus patet, ut ad normam Prudentis Promotoris se gerat, requiri omnino, non ante confari ab ipso, in ejusmodi causa, accusationem, quam caute sibi Denunciatorum aliquem asseruerit, qui possit accusato præstare tum litis impensas, tum ceteras accessiones ipsius cauæ, si contigerit eum admitti atque absolviri.

CASUS IV.

RHOTODUS Canonicus de Ecclesia Pictaviensis, cum suisset institutus Promotor de Diœcesi ab Episcopo; contendit, inde jus sibi fieri, ut licet abens, Choro præsens adesse censeatur, & obventiones integras percipiat. Quod prorsus ne-

RESPONS.

Respondemus, si prædicti Canonici obstant, non eximer Rhotodus, a multa Canonis omnibus indicia, nec præsentem Canonis horis, eundem habens, & quo tempore vacat officiis dignitatis Promotoris annexis; ipso jus in integrum cedere, eorumdem in jus vocandorum, quo sibi ea de re iudicium sententia, adverter eos succurratur. Quod quidem patrocinium non potest ei, ullo sequitur jure denegari.

Atque ita statutum consultatione habita in Comitiis generalibus Cleri Gallicani 26. Septembris 1635, in qua fertur (i) 1. Congregatio diu agitatur ac mature proflus perpendit istam propositionem: Atque ea de re, consultatione accepta, ex unaqua Provincia, interpretando statuta Cleri antecedentia edicta, ut omnes legati ad Generalia Comitie, & Syndicos Provincialis, Vicarii Generales, Officiale, & Promotores, Diœcesis inviolentes, aut defungentes proprii suis Officii, sive intra Diœcesis, sive extra . . . ac generatim quoscumque Illustrissimi Episcopi, atque Capitula sibi assumpferint, ad generaliter res, ex causis tum suarum Diœceseon, tum suorum Capitularum; & iisque forent percepturi quoscumque redditus suis Dignitatibus, Officiis, & Prebendis annexos, tam quoad annas penitentes, quam quoad obventiones quotidianas ac manuale distributiones, quasi Choro, Divinæque Officii ipsi presentes etiamnum intererent, quandomadibz Officii ac munerebus suam operam agere de fado impenitentium.

Fevret refert etiam, ea de re (k), Arreftum quoddam pronunciatum ab ampliori Confilio 1.4. c. 1. in fin. Augusti 1623. pro Promotore Trecorense, Parochio de Cura S. Galeoni, contra Procnogitorem Summi Procuratoris Lanionensis, cui denunciatum est, ne bona ipsius Cura signorior, adverter dictum Procuratorum attentaret, prætentio residentie defecit; quandomadibz Promotoris Officium gereret. Subiecimus: Quo tempore vocat Officium dignitatis Promotoris annexis; Est namque extra omnem prædictam controversionem positum, scilicet dicto tempore, ipse omnino incumbere præsentem Choro, & Canonis horis interesse, quemadmodum eadem obligatio inducit pénitentiariori, qui confessioibus excipendiis non vacat, & canonico Theologo extra calum urgentis studii, & Sacrae concionis.

Evidem non diffidendum est, a quibusdam contenti, eam iuris prærogativam, quæ Promotoribus attribuitur, ut licet abentes, valeant sibi quoscumque obventiones assumere, non debere obtinere, nisi in iis casibus, in quibus munus suum, fine meritis exercent; nec extendendam esse, ad eos casus, in quibus eis, pro ratione laboris & Officii, congruens honorarium deferunt. Ut contingere potest, cum requirentibus partibus aliquid itineris conficiunt, cuius causa, præmia multa ferunt. Ad respondetur 1. Casus ejusmodi, raro prorsus occurrit: adeoque non esse, unde idem a generali Regula subducantur. 2. Itam Juris prærogativam attributum generatim, nulla clausula excipiente apposita, a Comitiis generalibus Cleri Gallicani, anni 1635. Porro nec Episcopos ipsos fugiebat, quibuscum Delegatis, iustum quoddam præmium, Clero deferri, quemadmodum etiamnum assignari consuetum est, pro totto spatio temporis, quo Comitia celebrantur. Quoniam igitur Juris fundamento, quod ceteris indulgetur, Promotoribus subtraheretur?

Vide OFFICIALES.

PROVISIO BENEFICIARIA.

IN titulo, quem aggredimur, varios sensus tacemus, qui vocabulo Provisio- nis, cum juxta forensem usum, tum in iis, quæ mere secularia sunt, subjec- consueverunt. Agendum ergo habemus hic loci, de sola Beneficiaria Provisione.

Provisio, est Titulus, quem Superior legitimus confert, Ecclesiastico cuidam idoneo & capaci, vi cuius possidet Beneficium: quo quidem Titulo deficien- tes: Beneficium Ecclesiasticum non potest (ullo in casu) licite sine dicta institutione Ca- nonica obtineri (a). Juxta regulam Juris a Bonifacio VIII. constitutam.

Titulus iste, inquit D. Abbas Fleuri (b), est Diploma Collatoris, quo de- clarat, a se confiri tali, tale Beneficium, tali modo vacans, quod aut ad eum inscribitur, qui de Beneficio providetur, aut ad eos qui sunt eundem ex- cepturi, & in possessionem inducturi.

Provisio obtinetur, 1. ex simplici dimissione, seu abdicatione. 2. Ex resi- gnatione in favorem, aut causa permutationis. 3. Ex Commenda seu fiducia Beneficij commissa.

Quæcumque Provisio nulla est, 1. cum ibidem Simonia occurrit, vel con- fidencia; 2. Cum ei conceditur, qui Beneficio possidendo inhabilis est; qualis est Laicus, Clericus excommunicatus, Bigamus, Spurius, aut qui præscriptam Canonibus æratem non attigit, aut quovis alio impedimento Canonicò innotatur.

Cum res est de nulla aliqua Provisione Romæ; neque Episcopo, neque ip- sius officiali, sed soli Judici Regio cognoscenda attribuitur.

Si nulla allegata legitime causa, Summus Pontifex denegaverit conser- visiones Beneficij aliquius, in Galliis positi, cuidam Franco, ab isto dandus est, Supremo Senatu Libellus supplex, atque ab ipso Supremo Senatu injun- geretur Episcopo Diœcesano, aut cuivis alteri, ut supplicant petitam provisio- nem sit impertiturus.

Collatio vel libera est, vel coacta: quænam sit, vel libera, vel coacta, Collator debet in Diplomate Provisione enunciare.

Provisio libera, ea dicitur, quæ pender ab ipso nutu Collatoris, & ab ip- sius sollemmodo voluntate. Coacta vero, ea appellatur, quam Collator non po- test denegare: quales sunt Provisions, quas petit sibi concedi, qui Jure Re- gio jus obtinuit ad quoddam Beneficium; Indultarius, aut quisquis alias Man- datarius, Graduatus nominatus, aut qui præsentatur a Patrono, intra spatium temporis Jure definiti.

Inoluere prorsus in Gallia provisions e Curia Romana, quæ conceduntur motu proprio; ibique duntaxat recipiuntur, quas Papa confert, post Libellum supplicem primum sibi oblatum (c), in quo seratur 1. ratio qua Beneficium vacat, sive ex obitu, resignatione in favorem, permutatione, devoluto, sive ex aliquo quocunque modo. 2. Condicio Beneficij, vel Secularis vel Regularis; vel simplicis vel conventionalis. 3. Dotes vel tituli Dignitatis exprimi necessariae: quales tituli, quos supplicans sibi assumit, ex Ordinibus suis & Gradi- bus. 4. Beneficia de quibus jam potuisset anteas provideri. Atque istud sic ne- cessario requiritur, ut sui ipsius defectus, mancam ac plane irritam efficiat pro- visionem, & quoad obventionem ajunt, qua proprie loquendo potissimum consti- tuitur propositio, ad calcem supplicationis istis enunciata verbis: Concessum ut pot- turit in presentia Domini Papæ, conscriptis propria manu prælati, qui præsedit signaturis: quibus plurimæ clausulae adduntur, quæ sunt duntaxat de abundan- tia styl: ut derogetur Regulis communis Juris, quæ gratia induitæ possent esse impedimento, dictarum clausularum ista primas habet, inscriptio nempe signature ad Episcopum, aut ad ipsius vicarium Generalem, aut ad Officia- lem primarium, non vero ad Externum (si ejusmodi habeatur in Diœcesi), ut executioni demandetur, modo Impetrans eadem dignus esse reperiatur: atque ejusmodi signatura, dicitur propositio in favorem dignum, ut distinguatur ab ea quæ passim circumfertur, in forma gratiofa, quamque numquam Papa con- ferre confuevit, nisi viso testimonio literis Episcopi confignato, de moribus integris, ac vita sceleris pura, supplicantis fidem faciente: quo in casu Im- petrans admittitur, ad obtinendum suum visa, nullo prævio examine: exceptis tamen Beneficiis Curis; ad quæ obtinenda Concilium Tridentinum rigorofum examen

(a) Reg. Jur. 1. de reg. Juris in c.
(b) D. Fleuri Inflit. 1. ad ius Ecclesiast. p. 2. c. 1. p. 403
(c) E. Fleuri loco citato.

(a) Joan. cap. 1. satis: (a) *Justa & probabilis ignorantia falso im-*

basit. Juris probantem excusat.

(b) Quod quidem evincitur evidenter omnino ex illis

cap. Gratia, veribus Bonifacii VIII. (b) *Gratia, quam super Be-*

nificia a Sede Apofolica, te impetrare proponis,

et referens ipsius reputari non debet, quamvis de alio Benefi-

cio. (c) In d. cit., ab Episcopo tuo, ante tibi absenti & ignorantis

cap. Gratia signo collato, nullam (cum tempore imperations nesci-

entis).

Idem ergo rationis argumentum, de Castricio

instituendum est, ac de eo, qui jam Beneficium

habens, cui Cura animarum annexatur, aliud

evidem conditionis Beneficium obtinet; quales

sunt due Curae. Namque Etsi habens Beneficium

cum Cura animarum, si aliud simile cum Cura su-

scipiat, ipso falso prouertus prior, sic ut illud de

jure possit confervi alteri, non posse tam alter, in

ipsa possessione, mitti, non vocato prior posse.

Ita habet Sylvius qui ea ratione concludit: *Ergo*

quamvis iura decernant aliquem ipso falso prouertus

Beneficio, non potest virgo talium jurum, spallari

possessione, nisi audius fuerit is, qui illud possedebat.

Laudatus Theologus, qui mōte plurimorum alio-

rum Doctorum, ibidem promiscue utraroq[ue] isth[emus]

verba ipso falso, pro illis illis, ipso jure, audi-

rebat namē appellat, qui ejusdem lententiam am-

plectuntur, quoque ad marginem indicamus (f).

Eadem igitur ratione dicendum est, non posse

Castricium censeri, sua Præbenda privatum, in

proposita specie, antequam interveniente juxta le-

gum formulā sententia, fuerit ejusdem possesso-

ne spoliatus.

paratione minor est, quam criminis heresis, a for-

tiori contendendum esse, de possessione sui Ben-

eficii, eum dimoveri non posse: donec fuerit sen-

tentia, quae denunciet cum Beneficio privatum,

promulgata.

Idem ergo rationis argumentum, de Castricio

instituendum est, ac de eo, qui jam Beneficium

habens, cui Cura animarum annexatur, aliud

evidem conditionis Beneficium obtinet; quales

sunt due Curae. Namque Etsi habens Beneficium

cum Cura animarum, si aliud simile cum Cura su-

scipiat, ipso falso prouertus prior, sic ut illud de

jure possit confervi alteri, non posse tam alter, in

ipsa possessione, mitti, non vocato prior posse.

Ita habet Sylvius qui ea ratione concludit: *Ergo*

quamvis iura decernant aliquem ipso falso prouertus

Beneficio, non potest virgo talium jurum, spallari

possessione, nisi audius fuerit is, qui illud possedebat.

Laudatus Theologus, qui mōte plurimorum alio-

rum Doctorum, ibidem promiscue utraroq[ue] isth[emus]

verba ipso falso, pro illis illis, ipso jure, audi-

rebat namē appellat, qui ejusdem lententiam am-

plectuntur, quoque ad marginem indicamus (f).

Eadem igitur ratione dicendum est, non posse

Castricium censeri, sua Præbenda privatum, in

proposita specie, antequam interveniente juxta le-

gum formulā sententia, fuerit ejusdem possesso-

ne spoliatus.

C A S U S VII.

D E C I U S , cum cuiusdam Præbendæ, que ei

via simoniacâ obvenit, ab annis viginti possessione

gauderet, eandem resignavit, in Curia Roma-

na Cajo suo Nepoti , qui ejusdem possessionem

inivit. An Provisione impretrante Cajo, aliqui-

sunt momenti & Canonicis regulis contentiant?

R E S P O N S .

Nullius prorsus momenti, atque irrita omni-

no lunt, impretrante Cajo provisio[n]es. Ideoq[ue]

ei, quam Decius, admist, simonia innocetat ,

nam præbendam non potest tanta conscientia sibi

retinere: ratio est, quia nullus simoniacus potest

esse legitimus possessor Beneficii, quod simoniac-

obtinet; quamcumque longam possessionem valeat

ibimetipsum vindicare; ut firmissimis plane-

rationum momentis alibi demonstremus. Non ig-

nitur jure gaudent potest de eo in favorem alterius

statuendi, iuxta vulgatissimum istud adagium :

Nemo dat quod non habet (K) quod fundatur in

eo alio Alexander III. effato (I): Pro non dato ha-

bitur, quo ab illo datur, qui non potest jure do-

nare: Cui proorsus congruit leprugelina nona Re-

Bona: Bonf. VIII. que fert: Nemo potest plus juris

transferre in alium, quam sibi competere dignatur.

C A S U S VIII.

D E C I U T Y , Canonicus de Ecclesia Gath-

eridali Albigeni, cum animo sibi proponeret, præ-

bendam suam Franciso Nepoti suo, retenta sibi

quadam pensione, resignare, licet interdicteret anti-

quum Capitulare statutum, rescripto Pontifici

confirmatum, quo prohibetur ne quisquam Cano-

nicus recipiat, ad possessionem in eundam Præ-

bendam pensione aliqua oppigneret, nisi suppli-

cationem in Curiam Romanam, neque de prædi-

cio statuto & rescripto, ubi mentione ibidem

habita, obtinuit confici provisiones in gratiam

Francisci, cum clausula, referente 300 librarum

pensionis. Numquid postum tum Provisio[n]es, cum

pensionis ipsius institutio , tanquam subreptitia

argui, ex eo pacifice defecu, quod de præfato sti-

tuto, nihil quidquam sermonis fuerit enuncia-

tum?

R E S P O N S .

Beneficiar[is] Provisio[n]es, subreptitia ac nulla

funt; quando aliqua circumstantia silentio præter-

missa est, qua declarata eadem Papa procul dubio

denegaverit: ut pater ex Constitutione quam

plurimis summorum Pontificum (n), quas ad mar-

ginem citamus, ac præterim ex Decretali quadam

Innocentii III. ad Piclavensem Canonicum infor-

mit, in casu proposito , in quo culpa illius,

qui verborum clausulæ non satiscerit, quam in

ipsis provisionibus Papa inferuerat, omni com-

Codicis Iustiniani mutuatus est (g): *Mendax enim (g) Log. Et*

Precator, subiici Gratianus post Innocentium III. si legibus (g)

cod. si contra iuris vel

ad litteras etiam

ad iuris latitudinem, per

inventum, per

potest

vel impetrati-

um.

Verum præsta principia de eo potissimum cau-

liligenda sunt, in quo, qui gratiam sibi preca-

tur, falso adhibet ex dolo & fraude, quo faci-

lius quod petet, sibi inducatur; non autem si fal-

sum enunciaret ex ignorantia tantummodo, & in

ejusmodi circumstantia, quæ difficultatem obtenu-

rat grātiam ex natura sua valebat reddere, ut decla-

ratur ab Innocentio III. in Decretali, quæ pio-

ro loco mox recensuimus.

Inde licet concluder, siquidem Octavianus falso

non adhibuerit, nisi ex errore facti, non autem

ex dolosa aliqua subreptione, ipsius Provisio[n]es

valere, neque Canonis Regulis ulterius diffringi-

re: ita cetera Navarræ (i), qui teflatu eandem (i) Navarræ

l. 1. conti-

l. 2. & 3. (k) Rota

l. 4. & 5. (l) Rota

l. 6. & 7. (m) Bonif.

l. 8. & 9. (n) Cabal-

l. 10. & 11. (o) Cabal-

l. 12. & 13. (p) Rota

l. 14. & 15. (q) Gome-

zus (r) & alii plurimi, qui citantur a Cabal-

l. 16. & 17. (s) Cabal-

l. 18. & 19. (t) Cabal-

l. 20. & 21. (u) Azor-

l. 22. & 23. (v) Azor-

l. 24. & 25. (w) Azor-

l. 26. & 27. (x) Azor-

l. 28. & 29. (y) Azor-

l. 30. & 31. (z) Azor-

l. 32. & 33. (aa) Azor-

l. 34. & 35. (bb) Azor-

l. 36. & 37. (cc) Azor-

l. 38. & 39. (dd) Azor-

l. 40. & 41. (ee) Azor-

l. 42. & 43. (ff) Azor-

l. 44. & 45. (gg) Azor-

l. 46. & 47. (hh) Azor-

l. 48. & 49. (ii) Azor-

l. 50. & 51. (jj) Azor-

l. 52. & 53. (kk) Azor-

l. 54. & 55. (ll) Azor-

l. 56. & 57. (mm) Azor-

l. 58. & 59. (nn) Azor-

l. 60. & 61. (oo) Azor-

l. 62. & 63. (pp) Azor-

l. 64. & 65. (qq) Azor-

l. 66. & 67. (rr) Azor-

l. 68. & 69. (ss) Azor-

l. 70. & 71. (tt) Azor-

l. 72. & 73. (uu) Azor-

l. 74. & 75. (vv) Azor-

l. 76. & 77. (ww) Azor-

l. 78. & 79. (xx) Azor-

l. 80. & 81. (yy) Azor-

l. 82. & 83. (zz) Azor-

l. 84. & 85. (aa) Azor-

l. 86. & 87. (bb) Azor-

l. 88. & 89. (cc) Azor-

l. 90. & 91. (dd) Azor-

l. 92. & 93. (ee) Azor-

l. 94. & 95. (ff) Azor-

l. 96. & 97. (gg) Azor-

l. 98. & 99. (hh) Azor-

l. 100. & 101. (ii) Azor-

PROVISIO BENEFICIARIA.

RESPONS.

Sunt proflus irritæ, quæ in casu proposito Secretario concessæ fuerit Provisionses. Cujus rei ratio hæc est, quia nempe quotquot ejusmodi censuris actu & de facto innodantur a Beneficiis ipso Jure excluduntur, licet Cenfuræ fuerint occultæ, atque sic inhabiles declarantur, ut ipsi non possit de illicet ulla tenus provideri. Quod quidem probatur tribus Decretalibus, quæ referuntur in Corpore Juris.

Prima ea est, quam Alexander III. Colonensis Ecclesiæ Decano inscribit (a), in qua Collationem Beneficii, quod Ecclesiastico cuidam excommunicato fuerat concessum, nullam omnino esse declarat. En laudat Papæ verba: *Repondentes, quod cum excommunicatis communicari non debeat, Clericis excommunicatis vinculo innodatis Ecclesiastica Beneficia conferri non possunt; nec illi valent ea retinere licet.*

Secunda autem habet Celestini III. in qua, de quibundam Clericis, qui fuerant ab ipsius antecessore declarati inhabili, & quorum aliqui, cum per triennium remanserint illius Centuræ vinculo ligati, nihilominus obtinuerant de Beneficiis interea sibi provideri, sic habetur (b):

Et quia, utrum Beneficia sic recipi possint rationabiliter retinere, nos consilere voluimus; inquit membroratus Papa, respondentes, quod non licet eis Clericis, que habuerunt Beneficia, vel que possumunt adepi, aliquatenus retinere. Unde Baranuus. Archiepiscopo dedimus in mandatis, ut eos pro tanta perticiat & contumus Apostolico Beneficiis que habent, non differas spoliare. In qua

*Glossa in verba Glossa sic fit (c): Talia Beneficia tenevere, cum non possint, etiam suorum postea absoluunt, quia tempore obtinere Beneficii inhabiles erant & indigni: quia in talibus principium confonderemus est. Atque illæ postrema verba author Glossæ probat, quodam Decretali, quam Innocentius III. scribit ad Episcopum Praenestinum (d), *Avg. Canone quodam excepto de operibus S. Leonis (e), ad diu præterea præfata Glossa (f), suspenſi eligere non possunt, nec etiam eligi.... nec Beneficia eis in tempore suspensionis conferri possunt.**

Tertiæ denique Decretalem habemus ex Innocentio III. qui declarat electionem unius cuiusdam Abbatis irritam, eo quod esset iuspenitus. (g) Glosa in cap. Cum dilesitus. 8. de confessu. lib. 1. tit. 4. (h) Joan. Cas. basiat. juris can. theor. & præs. l. 5. t. 2. (i) Concil. Tridentinum fuit ex homicidio voluntario facta; atque ipsius irregularitate omnino occulta remanente; collata est Capellania de Santa Felicitate. Valentine, quæ sibi obtinuit, de dicta Capella Provisions.

RESPONS.

Quas, de Capellania de sancta Felicitate, quo tempore irregularis erat ex criminis, Baldericus obtinuit, nullæ sunt ipso Jure Provisions. Neque enim, quantum attinet ad casum praesentem, distinguendum est inter irregularitatem, quæ lecreta est, & eam quæ publica existit; siquidem utraque perinde constitutæ in foro interiori, Canonicum impedimentum; ut observat Navarus,

(i) Navar. manual. c. 127. (j) Quoniam nihil distinctionis inter utrumque, quod istud caput, Jus admittit, nec quidquam proinde discriminis admittere debemus, juxta vulnus gatum istud adagium: (K) *Ubi jus non distinguit, neque nos distinguere debemus.*

Concilium Tridentinum suam ea de re sententiam aperuit, quæ decisioni nostræ plane concurrit. Namque sic habet de irregularitate contracta ex homicidio voluntario, etiam occulta:

(l) *Cum etiam qui per indutias occiderit proximum suum & per infidias ab altari avelli debeat,* c. 7. de refus.

qui sua voluntate homicidium perpetraverit, etiam si crimen id, nec ordine judicario prolatum, nec alia ratione publicum sed occultum fuerit, nullo tempore ad sacros Ordines promoveri possit; nec illi aliqua Ecclesiastica Beneficia, etiam curam non habent animalium, conferre licet; sed omni Ordine ac Beneficio & officio Ecclesiastico perpetua carant. Quam eadem penam Sixtus V. in sua octofinalia septima Bulla 29. Octobris 1588. extendit ad eos, qui partum abigunt (m); cui deinde modus (n) statu (o) in Bulla Ecclesiastica.

Et vero, cum Beneficium non derur, nisi ea fine, ut ei a Beneficiario deserviatur; quemadmodum loquitur Bonifacius VIII. (o) & ejusmodi irregularis sit protius inhabilis ad exercendum suum officium; quippe jam non sit aptus ad fungendum munieribus annexis suis ordinibus; sequum est, eadem omnino ratione inhabilem conferri, ad possidendum Beneficium, atque adeo Provinzionem, quæ ipsi de eo collata est, tangunt nullam haberi, quemadmodum nulla est eadem de causa Provisio, quæ fuit in gratiam excommunicati alicuius concessa; juxta quod ab Innocentio III. definitur (p).

Potest altera quoque causa, præter eam de qua dictum est, afferri, cur nullæ sint in casu, de quo quæstio versatur, Provisions; nimicrum defectus deposito, vel contentus in Collatore, qui debet merito quidem profumari, nunquam intendisse Beneficium ei conferre, qui alicius impeditim Canonici vinculo innodatur, propter quod neceo minime dignus efficitur, sic etiam nulla ratione capax: adio ut, Collatio in gratiam ejusmodi subiecta prelita, rata nunquam evadere possit, nisi tantum ex dispensatione; quemadmodum luculentem prolanum istæ verba Clementis III. sermonem faciens de Sacerdote quodam dicto Henrico, qui fuerat alicui causa mortis: (q) *Poterit tamen cum eo circa habendum Beneficium misericorditer dispensari.*

Quam tuemur sententiam, amplectitur Eruditus quidam Canonista, qui labente postremo seculo scribebat: (r) *Irregularitas, inquit, præcedent electionem, aut prævisionem Beneficii, facit eam invalidam, & irritam. Et iterum: Irregularitas, non modo tonsura, & Ordinum susceptionem impedit: sed etiam utrum ante suscepit; ... quia etiam obstat suscipiendis Beneficiis, pariter incapacitatem ad ipsa.*

Quæ sumus hac uisque prosecuti non sunt intelligenda, nisi de Irregularitate, quæ oritur de delicto, aut de alia quacumque, quæ præcedit Collationem alicuius Beneficii, aut sacramentum Ordinum susceptionem. Namque quod attinet ad irregularitatem, quæ ex aliquo defectu exurgit & impedimento est, cur irregularis, qui jam constitutus est in sacris, neque officium Ordinis superioris exequi, nullatenus impedit, quod minus ei possit Beneficium valide conferri, quod eum duxat Ordinem exigit, quem jam suscepit, & ad cuius officium exercendum non est inhabilis; atque adeo, si Diaconus ex aliquo casu, dubios dignis signioribus manus orbaetur, licet ad Beneficiarum Curam inhabilis foret, non propterea tamen inhabilis constitueretur ad aliud, cui posset intervenire, nulla cogente necessitate offerendi sacrificii Divini; modo nimis defectus, ex quo irregularis efficeretur, eundem non redaret inhabilem, ad gerenda quacumque officia; qualis est, qui dicuntur; *Defectus lenitatis.*

Vide { BENEFICIUM.
BENEFICIARIUS.
COLLATIO.
DEVOLUTUM.
RESIGNATIO.
PERMUTATIO. }

PUPILLUS.

Vide MINOR.

PARTUS.

Vide IMPEDIMENTUM EX RAPTU.

RECONCILIATIO.

Vide CHARITAS.

REDBESTIA.

Vide SOCIETAS.

REDHIBITIO.

EST Redhibitio Jus, quo gaudet Dominus Fiduciarius, aut qui venditori propinquus est, recipiendi de possessione Emporis fundi, id est boni alicuius non moventis venditi a Vassallo, aut a propinquuo quodam, solvendo pretium venditione constitutum, & in contractu memoratum.

Dicimus: Dominus Fiduciarius, aut qui venditori propinquus est: propterea quod duæ distinguantur redhibitionis species. Una quidem, quæ dicitur *Fiduciaria*, seu *Jus retentionis*, vi cuius Dominus Fiduciarius, hoc est, Proprietarius prædiæ Beneficiarii primarii, a quo aliquis fundus immediate habet, ut sit Clientelaris, potest recipere, seu redhibere fundum Beneficiarium secundarium, & a se ipso moventem, qui ab ejus Vassallo venditus est; modo jure sibi acquistito utatur, intra spatium temporis locorum Consuetudine definiti, quod quidem juxta Consuetudinem Parisiensem, ad quadragesimum tantummodo dies extenditur, computandos scilicet ab ipso die, quo ei fuit venditio primum significata: atque sic statuit excluso Domino, qui jus habet Solarii vectigalis, cui ita ferente Consuetudine Parisiensi nullum jus tribuit redhibitionis, circa fundos venditos, qui positi sunt intra limites ipsius soli: quanquam ea de re Consuetudines Valesiae, (a) Victoriacensis, (b) Art. 4. Nivernensis, (c) Britannæ Armorice, (d) & cum eis alia quædam ratione diversa prouerit statuant.

Quod quidem Jus invalescit in quibuscumque hujus Regni Regionibus, quæ jure moribus constituto reguntur; atque etiam in iis locis, in quibus Jus scriptum locum obtinet, excepta sola Sallensi Consuetudine, in Jurisdictione Bailivii & Castellani Insularum in Flandria (e), qua prædictum Jus Dominiis proflus denegatur, & Consuetudine quæ viget in Delphinatu, in quo nullum quoque locum obtinet, nisi in concessionibus Fiduciariis, ea de re, disertis verbis expressa stipulatio acceperit: quemadmodum evincit D. de Ferriere in Commentario, quem edidit in consuetudinem Parisiensem (f), ex (g) Art. 10. s. Tit. 1. a. 65. (h) Art. 10. s. Tit. 1. a. 65. (i) Basset. (j) Art. 12. (k) Cap. 5. a. 2. (l) Art. 10. s. Tit. 1. a. 65. (m) Art. 10. s. Tit. 1. a. 65.

Quoniam Redhibitio, jus quoddam primatus importat, & juxta Jurisprudentia usum, qui recipitur in Supremo Parisensi Senatu, Jus prælationis, ut fert genus dicendi forensi, Dominis Ecclesiasticis attribuitur, possunt quoque isti jure fiduciaria redhibitionis gaudere. Verum plurima alia Parlementa hujus Regni, Jurisprudentiam oppositam amplectuntur, quæ nimis inititur isto Princípio, quod pro suo vindicant, ac sequuntur, scilicet Jus istud habere ex natura sua, ut non possit cedi, hoc est, nequeat unquam, nequidem ad Ecclesiam, transferri. Adeoque eadem siquidem Regula non ubique obtineat, nec ea de re, sibi passim constet Jurisprudentia: unumquemque stare convenit ei, quam novit, in iis Regionibus, Pontas Tom. III.